

קול צופיך

מרון הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

כי תבוא - תשס"ב - מאת מרון הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

ישראל לעם אחר, כי כך הותנה בפירוש בשעת נתינתה על ידי הנותן בעצמו הלוא הוא בורא העולם ישתבח שמו ויתעלה. וכל החלטה אחרת היא כחוס הנשבר וכדבר שאין בו ממש.

השיעור לעילוי נשמת :

מרון הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

פרשת השבוע : כי תבוא

השיעור נמסר ע"י הרב מרדכי אליהו זצוק"ל, בשנת תשס"ב.
הלכות בורר בשבת

אין והיה אלא לשון שמחה

פרשת השבוע בתחילתה עוסקת בעניין הבאת ביכורים, ופותחת בלשון **והיה כי תבואו**. וידוע מה שחז"ל אמרו שאין 'והיה' אלא לשון שמחה. וכן חז"ל אומרים, 'אין והיה אלא לשון מיד' (ילקוט שמעוני ועוד). לומר לך, מייד בבואך אל הארץ תקיים מצוות ביכורים, וגם תעשה אותה בשמחה, ואז השכר המובטח בה שהוא ירושת הארץ יגיע גם כן מייד, מתוך שמחה ולא מתוך צער וייסורים.

כיבוש הארץ מתנת ה' בלבד

התורה כותבת (דברים כ"ו א) 'וְהָיָה כִּי תִבּוֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה וִירְשָׁתָהּ וְיִשְׁבַּת בָּהּ. הַיְאֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ דָּקֵק מְאֹד בַּפְּסוּק זֶה מְלֵא בְמִלָּה וּדְרַשׁ מִמֶּנּוּ דְבָרִים נְפִלְאִים. בתחילה כותב, 'וז"ל: "אמר והיה לשון שמחה להעיר שאין לשמוח אלא בשיבת הארץ ע"ד אומרו אז ימלא שחוק פיני וגוי'. ונראה שכונת הכתוב היא שיצו ה' ד' מצות אחד שידע בלבד כי לא בכוחו ולא בעוצם גבורתו בא לרשת את הארץ, אלא מתנת ה' היא. ודקדק לומר ה' אלקיך להעיר שעל מנת שיקבל אלקותו עליו הוא נותן'. מכאן ילמדו אלו היושבים ראשונה במלכות, שחושבים שבזכות הכח והזרוע נכנסו לארץ, אין זו אלא טעות ועצת היצר הרע שרוצה להטות את עם ישראל מההכרה במתנה הנפלאה שנתן לנו בוראנו, ודברים מוכחים הם שבעזרתו יתברך נצחנו את אויבנו, ואין לזה שום הסבר על פי השכל וההגיון, וזכותנו על אר"י היא מאתו יתברך ויתעלה. ועיין בפרש"י על פסוק א' בבראשית, כי אין הגיון ששבע אומות סובבים אותנו ועם ישראל חי וקיים, זה נס, אומה בין שבעים זאבים.

התורה נגד 'דו קיום'

עוד כותב ה'אור החיים' הקדוש בחריפות נגד העברת כל חלק מהארץ לידי האומות, וז"ל: "ב' ה' להוריש את הארץ מיושביה הגם שיש לו דבר המספיק לו בארץ, אעפ"כ יגרש אויבי ה' מארצו והוא אומרו וירשתה". כלומר, הקב"ה נתן לנו את הארץ במתנה, ואין שום זכות לשום אומה בארצנו, ואדרבה עלינו לגרש כל אויב מהארץ. וזאת למרות שאומרים שיש מספיק מקום לשני העמים לחיות בה 'דו קיום' ועוד טענות אויליות כהנה, אין אלו אלא דברי הבל, ומי שחושב כן מתכחש לציווי התורה ולמתנת הבורא לעם ישראל, "כי לי כל הארץ".

מצות ישיבת הארץ והבאת ביכורים

עוד מוסיף בעל ה'אור החיים' הקדוש ומפליג בעניין מצוות ישיבת הארץ, וז"ל: "שלישית, ישיבת הארץ שהיא מצוה בפני עצמה כמו שמצינו כמה הפליגו רז"ל במצות ישיבת הארץ. רביעית, הבאת הביכורים כאומרו 'ולקחת' וגומר" עכ"ל הטהורה. מדבריו אנו רואים כמה צריכים להזהר בכבודו של מקום ולשמור את מתנתו שנתן לנו, ולהודות לו עליה, וזאת על ידי שמירתה מכל משמר ומכל זר ואוייב, כי במתנה זו הראה לנו הקב"ה את חיבתו אלינו, ואם ח"ו מזלזלים בה, מראים לו בזה כפיות טובה והתכחשות לטובו האינסופי עמו, שאנו בניו אהוביו ועם בחיריו. אין זה דומה אלא לנותן מתנה לחבירו ומתנה בפירוש שאין לאחרים שום זכות במתנה הזו ולא להם נתנה, כך גם בארצנו הקדושה הקב"ה פירש שאין בה זכות ישיבה וירושה אלא לעם ישראל בלבד ולא לשום עם אחר. יתר על כן, אין שום זכות לשום אדם – בין שר ובין ראש ממשלה, וגם אם כל עם ישראל יצביעו בעד העניין הזה – לתת או להעביר קרקע השייכת לארץ

'אנת הוא חד ולא בחושבן'

כל יום לפני התפילה אנו אומרים 'פתח אליהו הנביא זכור לטוב ואמר רבון עלמין וכו' אנת הוא חד ולא בחושבן'. והביאור הוא שבעיניי עלמא כשמונים דבר מסויים ואומרים עליו שהוא מספר אחד, הרי שיש עוד אחריו, אלא שהוא הראשון, ואין זה אלא חשבון בלבד. אבל בורא העולם, הוא אחד ואין עוד זולתו, הוא אחד מוחלט, לומר שאין לפניו ולא אחריו אלא הוא בלבד, והוא אחד ויחיד. ועל אותו משקל היתה כוונתו יתברך בנותנו את הארץ לעם ישראל, שתהיה מתנה מוחלטת וגמורה, ולא שייך לומר מקום זה או אחר **תחילה**, שבוה מראים שיהיו עוד ויתורים ועוד נתינות, אבל לא כן הוא, אלא לא תחילה ולא המשך, כי הארץ שייכת לעם ישראל במתנה מוחלטת ואינה ניתנת להעברה כלל, ואפי' לא גריג' ממנה.

שמחת הבאת הביכורים

התורה כותבת במצות הבאת הביכורים שצריכה להיות מתוך שמחה. חז"ל מתארים כיצד היו מביאים את הביכורים מתוך שמחה מיוחדת, בהשתתפותם של יושבי ירושלים והסביבה, וכך כותב הירושלמי (ביכורים פ"ג מ"ב ג-ד, וכן בילקוט שמעוני תתקלח וברמב"ם ה' ביכורים פ"ד ט"ז): "כיצד מעלין את הביכורים כל העירות שבמעמד מתכנסות לעירו של מעמד ולנים ברחובה של עיר ולא היו נכנסין לבתים ולמשכים היה הממונה אומר קומו ונעלה ציון אל ה' אלקינו. הקרובים מביאין ביכורים וענבים והרחוקים מביאין גרוגרות וצימוקים, והשור הולך לפניו וקרניו מצופות זהב ועטרה של זית בראשו והחליל מכה לפניו עד שהן מגיעי קרוב לירושלם. הגיעו קרוב לירושלם, שלחו לפניו ועיטרו את ביכוריהן הפחות והסגנים והגזברים יוצאין לקראתו לפי כבוד הנכנסים היו יוצאין כל בעלי אומניות שבירושלם היו עומדין מפניהן ושואלין בשלומן ואומרים אחינו אנשי מקום פלוני באתם בשלום. החליל מכה לפניו עד שהן מגיעין לחר הבית הגיעו לחר הבית אפילו אגריפס המלך נוטל הסל על כתיפו וכנס עד שהוא מגיע לעזרה".

מצות ביכורים מסלקת עניות

המשנה (ביכורים פ"ג מ"ח) אומרת שהיה הבדל בהבאת הביכורים בין העניים לעשירים, וז"ל: "העשירים מביאים בכוריהם בקלתות של כסף ושל זהב והעניים מביאין אותם בסלי נצרים של ערבה קלופה והסלים והבכורים ניתנין לכהנים". ועל כך אומרת הגמ' (ב"ק צ"ב ע"א) 'אמר ליה רבא לרבה בר מרי, מנא הא מילתא דאמרי אינשי בתר עניא אזלא עניותא (מנין למד לומר "אחר העני הולכת העניות?"), אמר ליה, דתני עשירים מביאין וכו'. וצריכים להבין כיצד יתכן כך לזלזל בעניים ולפגוע בהם, ועוד מוסיפים עליהם צער ולוקחים את סליהם, ואילו לעשירים שממילא יש להם כסף, נותנים להם את סליהם בחזרה? אלא הביאור הוא, אדרבה התורה חסה על העניים, שכן כל הדרך כבר התבזו בראותם את אחיהם העשירים בקלתות של זהב, ואילו הם בסלי נסרים פשוטים, ולא נעלם מהם מבטם המעריץ של תושבי ירושלים לעבר העשירים לעומת חוסר העניין בהם ובסליהם הדלים. משום כך הכהנים מראים חיבה יתירה לעניים שהקב"ה אוהב את שברון הלב ולא את ההוד וההדר שבביכורים, ואומרים להם להשאיר את סליהם, שאפי' סליהם חשובים, לומר להם שמעתה העניות סרה מהם ויראו הרווחה. ומעתה הפשט בגמ' הוא שאחרי העניות, אזלא כלומר הסתלקה לה העניות ומעתה יראו ברכה ושפע רב.

ניצחון על היצה"ר

עוד דורש ה'אור החיים' במה שאומרים בוידוי הביכורים 'ונצק אל ה' וכו' וז"ל: "כאן רמז שצריך האדם להתפלל לה' בכל יום שיצילנו מיצה"ר, והוא אומרו ונצק אל ה' וגוי. ואומרו וישמע ה' את קולנו וגוי' פי' הגם שה' הוא שברא יצר הרע לבחון האדם בעבודת בוראו, אעפ"כ שכצועקים אליו שומע קולם מטעם שראה את הרשום שהוא עניינו ועמלנו ולחצנו, העוני

קול צופיך

מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי הַרְבַּ מְרַדְכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

כִּי תִבּוֹא - תִּשְׁס"ב - מֵאֵת מִן הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְרַדְכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

לקרוא לחיבוריו ולספריו העצומים על שמו. וכמו שבפסוק כתוב (שמואל ב' כ"ג) 'וּבְיַגְהוּ בֶן יְהוֹנָדָע בֶּן אִישׁ חַי חַיִל רַב פְּעָלִים מְקַצָּצָאֵל'. אחר כך נכנס לביהכ"ס 'בית אלי' וראה את הלומדים, והתערב בלימודם כדרך אוהבי התורה, משראו את גדולתו עשו לו כבוד גדול ורב. אחר כך הלך לחברון ורצה לעלות למערת המכפלה, אבל אמרו לו שהשלטונות הערבים לא מרשים ליהודים לעלות אלא שבע מדרגות בלבד. ביקש הבן איש חי מהשיך שלהם, שיתחשב בו כי הוא בא מבגדד ומבקש לעלות למעלה, ולא רצה אותו רשע לתת לו. פנה אליו הבן איש חי בחמתו העצומה וקרא בפניו את הפסוק 'כי השוחד יעור עיני חכמים, ויסלף דברי צדיקים'. ואמר את הפסוק בעברית אבל את המלים 'חכמים' ו'צדיקים' אמר בערבית, מששמע השיך מילים אלו נשתחד ונתעורר ונתן לו להכנס. וזו כטיפה מן היס מול גדלותו וחכמתו העצומה של מרן בעל הבן איש חי זיע"א.

מומר ומושל מול התורה

עוד מסופר, על מומר אחד רשע גדול, שתמיד היה עושה צרות לקהילות ישראל על ידי שמסית ומדיח את המושל נגדם. פעם אחת, רצה המושל לראות את הדברים בעיניו, הצדקו דברי אותו מומר או לא, ולקח עמו גוי אחד מלומד שידע עברית וערבית והלכו בהפתעה בשבת לבית הכנסת לראות מה הם אומרים, ואם כדברי אותו מומר הם עושים, או שמה הוא מסית מתוך שואה ותו לא. כשבא לבית הכנסת היו פותחים את ההיכל, ואמרו 'ברוך שמה דמארי עלמא', ובאומרם 'ברוך כתרך ואתרך' פנו לעבר המושל. שאל המושל את המתורגמן מה הם אומרים? וענה לו שהם משבחים אותו ומברכים את כתר ומלכותו. קפץ המומר ואמר, אין זה נכון אלא כל השבח והברכה להקב"ה. כעס המלך על אותו מומר ואמר לו וכי צרה עינך במה שהיהודים מברכים אותי?! ובכעסו סתר לאותו המומר, ומאז התחיל בעל כרחו לכבד קהילות ישראל.

ואמרתם כה לחי'

בין הביקורים שביקר שם הבן איש חי היה אצל קבר רשב"י במירון, ושמע ששרים שם את השיר 'בר יוחאי נמשחת אשריך' של רבנו שמעון לביא זצ"ל. והנה בהיותו שם ראוהו מתעכב ועומד מהורהר מאוד. אחרי זמן התעורר משרעפיו והתחיל לשיר 'ואמרתם כה לחי' לפי אלי"ף ב"ית ולא לפי שמו כי לא רצה לפרסם. שיר זה התפרסם בתוך כל קהילות ישראל באשר הם, ונפוץ בכל העולם כולו, ויש הרבה חושבים מרוב פרסומו שמקורו מעתיק עתיקין, ולא יודעים שמרן הבן איש חי חיבר אותו בעומדו ליד קבר הרשב"י בביקורו בארץ. אצלי בבית יש את ספר 'אדרא רבא ואדרא זוטא' ובסופו הדפיסו את השיר 'ואמרתם כה לחי' וכתוב שם שחיברו מרן הרי"ח הטוב נר"ו, שכבר בחייו התפרסם והודפס לכל ישראל. והנה היום כבר ידוע ומפורסם למי שיש נשמה שכוללת את כל כללות ישראל הוא זוהה ששיריו ופיוטיו מתפרסמים בקרב כל ישראל. לדוגמה רבי שלמה אלקבץ חיבר את 'לכה דודי', וכל ישראל שרים זאת בליל שבת, רק שהמנגינה משתנה מקהילה לקהילה. כמו כן הפיוט 'כי אשמרה שבת' שאומרים בשבת ועוד כהנה (הרמב"ם) כותב שיש מצוה לשתות מעט יין בכל סעודה משלושת הסעודות בשבת, ובזהוהו כותב שאמירת שירות ותשבחות ופיוטים לכבוד בורא עולם עושים נחת רוח עצומה לפניו. ומעל הכל שמחת התורה כוללת כל השמחות וכל הטובות (שבעולס).

מיס אין בו – נחשים ועקרבים יש בו

על הפסוק 'הבור רק אין בו מיס' דרשו הגאון מוילנא וגם הבן איש חי זיע"א (והם לא ראו אחד את השני), מיס אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו. הגמ' (פסחים מ"ט ע"ב) מאריכה בעניין ההנהגה עם עמי ארצות, ומביאה שם את דברי רבי עקיבא שהעיד על עצמו בזמן שעדיין לא למד תורה, וז"ל: "תינאי, אמר רבי עקיבא, כשהייתי עם הארץ אמרתי מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור. אמרו לו תלמידיו, רבי, אמור ככלב, אמר להן זה נושך ושובר עצם, וזה נושך ואינו שובר עצם". מכאן רואים עד כמה נחשים ועקרבים יכולים להיות במי שאינו לומד תורה, ועד כמה השנאה שלו לתלמידי חכמים עמוקה. אבל ברגע שמתעשת אותו אדם ולומד תורה, זוהה להיות כמו ר"ע, שעמד בראש כ"ד אלף תלמידים. וכל אדם יכול

הוא אפיסת כח הלוחם שאין כח בנו המספיק להלחם בו לגרשו ממנו. העמל הוא שאנו צריכים לעמול במלחמתו. הלחץ הוא הדחק שדוחק היצר את האדם לחטוא בעל כרחו. ואחר כך אומר שאומרים 'ויוציאנו ה' וכו' זו הצלת יצר הרע וכוחותיו המצירים אותנו כי הוא המציל מיצר הרע כאו' ז"ל שאילולא שה' עוזר לאדם כנגד יצר הרע, אין אדם שלט להנצל ממנו דכתיב צופה רשע לצדיק זה יצר הרע אבל ה' לא יעזבנו בידו. ואומר הקב"ה בראתי לכם יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, והוא הכח החזקה שהיא התורה שנא' בה מימינו אש דת למו"י

סגולות להנצל מהיצר הרע

וממשיך אה"ח הקדוש ואומר: "לג' סיבות שמע ה' את קולנו. ועוד שעניינו הוא מלשון ענווה כאומרם ז"ל מפני מה עניים זוכים בה מפני שהם מתנהגים בענווה, והגם שימצא בן תורה שאין שבת עוני עליו, אעפ"כ יתנהג במדת עוני כאו' כך היא דרכה של תורה וגו'. ואת עמלינו ע"ד או' אשרי מי שעמלו בתורה וגו' ומה גם בדורות האחרונים שרב עמלנו להוציא לאור משפט א' והלכה א'. ואת לחצנו כי כל הנסמך לתורה רבו לוחציו, ועיני כל אליו ישרו". ביאור הדברים שברך כלל אם אדם מפשוטי העם עשה איזה מעשה טוב או חומרה מיוחדת, לא מטה אליו את תשומת לב הקהל משום כך, כי הוא פשוט. אבל אם תלמיד חכם ויר"ש מפורסם עושה מעשה מיוחד, אז עיני כל אליו ומדברים על כך כל העולם כולו. עוד אומר האור החיים הקדוש ואומר 'ובזרוע נטויה' רמז לג' דברים שבאמצעותם ניצל אדם מיצר הרע כאו' ז"ל כל מי שיש לו תפילין בזרועו וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו לא במהרה הוא חוטא וכו' כי מצות ציצית הוא סימן לנו שאנו עבדי הקב"ה וכמו שפירשנו בפרשת ציצית. ומצות תפילין בזרוע וזהו בזרוע נטויה, ושל ראש הוא במורה גדול שזהו המורה שיש לאומות מעם ישראל. וכנגד המזוזה אמר במופתים כמשמעה גם תקרא המזוזה מופת להיותה מופת לזו מות מישראל כאומר' בזוהר שכמה כתות הקליפות נרתעים בראותם שם שד"י על פתח בית ישראל ועוזבים אותו ויוצאים משם. וכך נמנעים מהיצר הרע ומכל מיני משטנים ומכל מיני מזיקים"

הטוב שכולל כל הטובות שבעולם

ועל מה שהתורה מסיימת בעניין של ביכורים (שם יא) וְשִׂמְחַתְּ בְכָל הַטוֹב אֲשֶׁר יִתֶּן לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ וּלְבִיתְךָ אֲתָה וְהָיִי וְהָיָה אֲשֶׁר יִבְרַךְךָ אֱלֹהֶיךָ וְז"ל: "גם ירמוז במאמר בכל הטוב את התורה, כאו' ז"ל ואין טוב אלא תורה שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהו למאומה כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם. ואי' ולביתך כי לא לנשמה לבד יגיע הטוב אלא גם לבית הנשמה שהיא רוח ונפש שהם משכן הנשמה כל א' יתעדן כפי יכלתו.

מתיקות התורה לעומת מתיקות העוה"ז

לכל אדם יש דעה מהו הדבר המתוק בעיניו, האחד יאמר גלידה, וחברו יאמר שוקלד, ואחר יאמר בשר צלי. והאמת היא שהדבר המתוק ביותר שיש בעולם הוא הדבש, אלא שלכל הימתיקויות הללו יש גבול ומדה, שאם יאמרו לו לאדם אכול ממה שאתה אוהב במשך כל היום כמה ימים ברציפות כמה שהוא רוצה, לבסוף מואס בזה ולא יכול יותר לאכול מהם, וכלשון הפסוק (משלי כה, טז) "דבש מצאת אכול דיך פן תשבעו והקאתו". אבל מתיקות התורה הקדושה אינה כן, אלא ככל שלומדים ועוסקים בה ומרגישים במתיקותה יותר, האדם נמשך אחריה ורוצה ממנה עוד ללא שום גבול ומידה, וכמו שאומר אה"ח הקדוש שמשגעים אחריה, עד שכל כסף וזהב ותענוגות וטובות שבעולם לא יחשבו בעיניו למאומה. ואם האדם היה יכול לדעת את שכר לימוד התורה בעולם הבא, היה אומר להקב"ה שיחזיר אותו לעולם הזה רק בכדי ללמוד תורה.

גדולתו וחכמתו של הבן איש חי

השבוע היה יום ההילולא של רבנו יוסף חיים זיע"א בעל הבן איש חי. מסופר על הבא"ח שבא לבקר בארץ, והסתובב בכל מקום, ובין היתר הלך לקבר בניהו, ובעומדו שם הרגיש שהוא מקבל רוח מיוחדת, ומאז החליט

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

כי תבוא - תשס"ב - מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

שלושה מלאכות שהן אחת

המשנה בשבת מונה את ט"ל מלאכות שבת, ואת מלאכת בורר היא מחלקת לשלש אבות מלאכות שונות, וז"ל: "אבות מלאכות ארבעים חסר אחת וכו' והזורה, הבורר (הטוחן) והמרקד. שלשת המלאכות הללו שונות במעשיהן אלא שיסודם אחד הוא. זורה - שזורק את החיטים לרוח, והחיטים נופלות והקש מתפזר, ובוה מפריד את פסולת החיטים. בורר - שבורר פסולת המאכל מתוך האוכל. ומרקד - שמנפה את הקמח ועל ידי זה נפרד הפסולת של הקמח מתוכו (עיין שבת דף ע"ד).

זורה בורר ומרקד נעשו במשכן בנפרד

ועל זה שואלת הגמ' (שם ע"ב בסוף העמוד): "היינו זורה היינו בורר היינו מרקד? כלומר, מדוע חילקה אותם המשנה לשלש אבות הלוא לשלשתם יסוד אחד הוא. ועל כך מתרצת הגמ': "אביי ורבא דאמרי תרוייהו כל מילתא דהויא במשכן, אף על גב דאיכא דדמיא לה חשיב לה". דהיינו, למרות שיסוד אחד להם, והוא הפרדת הפסולת מתוך האוכל, אבל כיון שהמלאכות נקבעו על פי מה שעשו במשכן (שכן התורה הסמיכה הבערת אש לבניית המשכן לומר לך שאלו שעשו במשכן הם אסורים בשבת), ומלאכות אלו נעשו בנפרד, על כן התנא הפרידם וכל אחד אב מלאכה הוא.

סוגי הבורר השונים

הגמ' מפרטת שיש סוגים שונים של מלאכת בורר ודרגתם שונה בשבת, יש שחייבים עליהם חטאת, ויש שאסורים מדרבנן, ויש שמותרים לכתחילה. וז"ל: "תנו רבנן היו לפניו מיני אוכלין - בורר ואוכל, בורר ומניח. ולא יברור, ואם בירר - חייב חטאת. מאי קאמר? אמר עולא הכי קאמר בורר ואוכל - לבו ביום, ובורר ומניח - לבו ביום; ולמחר לא יברור, ואם בירר - חייב חטאת. מתקיף לה רב חסדא וכי מותר לאפות לבו ביום, וכי מותר לבשל לבו ביום - אלא אמר רב חסדא בורר ואוכל - פחות מכשיעור, בורר ומניח - פחות מכשיעור. וכשיעור - לא יברור, ואם בירר - חייב חטאת. מתקיף לה רב יוסף וכי מותר לאפות פחות מכשיעור - אלא אמר רב יוסף בורר ואוכל - ביד בורר ומניח - ביד. בקנון ובתמחוי - לא יברור, ואם בירר - פטור אבל אסור, ובנפה ובכברה - לא יברור, ואם בירר - חייב חטאת. מתקיף לה רב המנונא מידי קנון ותמחוי קתני - אלא אמר רב המנונא בורר ואוכל - אוכל מתוך הפסולת, פסולת מתוך אוכל - לא יברור, ואם בירר - חייב חטאת. מתקיף לה אביי מידי אוכל מתוך פסולת קתני - אלא אמר אביי בורר ואוכל - לאלתר, ובורר ומניח - לאלתר, ולבו ביום - לא יברור, ואם בירר - נעשה כבורר לאוצר, וחייב חטאת. אמרוה רבנן קמיה דרבא, אמר להו שפיר אמר נחמני".

בירה או עין יפה

הגמ' מביאה מעשה המלמד כמה היו זהירים באיסור בורר בשבת (שם ע"ד): "כי אתא רב דימי אמר שבתא דרב ביבי הוא, ואיקלעו רבי אמי ורבי אסי. שדא קמיייהו כלכלה דפירי, ולא ידענא אי משום דסבר אוכל מתוך פסולת אסור, אי משום עין יפה הוא דמכוי". כלומר, שפך לפנייהם את תוכן הסל של הפירות שלא לברור את הפירות מתוכם, ולא ידעו אם עשה כן בגלל איסור בורר וע"כ פזרם או משום עין יפה, ולכבדם נתכוין.

נפלאות הבורא בפירותיו

בפרי התפוז ישנה קליפה חיצונית ומתחתיה קליפה לבנה העוטפת את הפרי, ויש את הפרי עצמו. וידוע שעונת התפוז היא בחורף ויש בזה חסד של הבורא עולם עלינו, שכן בקליפה הלבנה ובפרי יש ריבוי ויטמינים המונעים התקררות בחורף (גם ידוע מה שהיה רב אחד אומר שחסידי הבורא שהפליא בבריאתו לטובת האדם, וגידל את התאנה על העץ ולא את האבטיח משום שתאנה יכולה ליפול ולא להזיק מה שאין כן האבטיח). ובדורות הקודמים היו אוכלים את הקליפה הלבנה, ולאחרונה גילו שבקליפה זו יש ריבוי ויטמינים ביותר שמונעת הרבה מחלות.

לחזור בתשובה, כי חלק מדרכי היצר הרע הוא לבזות תלמידי חכמים בעיני ההמון, כדי שלא ישמעו מוסר מהם.

גדלותו של ר"ע

את גדלותו של ר"ע רואים מהגמ' (פסחים כ"ב ע"ב ועוד) שמביאה את דברי שמעון העמסוני, וז"ל: "שמעון העמסוני, ואמרי לה נחמיה העמסוני, היה דורש כל אתים שבתורה. כיון שהגיע ליאת ה' אלקיך תירא, פירש. אמרו לו תלמידיו, רבי, כל אתים שדרשת מה תהא עליהן? אמר להם: כשם שקבלתי שכר על הדרישה, כך אקבל שכר על הפרישה. עד שבא רבי עקיבא ודרש 'את ה' אלקיך תירא' - לרבות תלמידי חכמים". וכאן רואים את גדלותו של ר"ע שדרש במה שאחרים פחדו ופרשו.

עד שבא רבי עקיבא

פעם הייתי אצל האדמו"ר מחב"ד זיע"א ואמרתי לו את דברי הגמ' הנ"ל, מדוע באמת לא ריבה שמעון העמסוני בעצמו כפי שדרש ר"ע? והסברתי, שמעון העמסוני היה אדם עני, ואמר בליבו אם אדרוש שהפסוק בא לרבות שצריכים לכבד תלמידי חכמים, יאמרו שלא אמר כן אלא לצורך עצמו, שכן לא זכה לכבוד כל כך גדול מפאת עניותו. אבל כשבא ר"ע שהיה גדול בענקים, והיו לו כ"ד אלף תלמידים, וגם היה לו עושר גדול, ולא חסר לו כבוד כלל ועיקר, כשדרש כן לא היה חשש שיאמרו שלכבודו דרש זאת, וקבלו ממנו.

גם המלאכים צריכים לכבד ת"ח

והגמ' אומרת (חגיגה י"ד ע"ב): "תנו רבנן ארבעה נכנסו בפרדס, ואלו הן: בן עזאי, ובן זומא, אחר, ורבי עקיבא. בן עזאי הציץ ונפגע, ועליו הכתוב אמר יקר בעיני ה' המותה לחסידיו. בן זומא הציץ ונפגע, ועליו הכתוב אומר דבש מצאת אכל דרך פן תשבועו והקאתו. אחר קיצץ בנטיעות. רבי עקיבא יצא בשלום". ואומרים חז"ל שכשנכנסו בן עזאי ובן זומא ואחר, לא קמו המלאכים בפניהם, ולקו בששים מלקות של אש. ומשבא ר"ע אמר להם אתם רואים שגם מלאכים צריכים לכבד תלמידי חכמים, וזהו שדרש לרבות ת"ח.

ידמיין דיוקן רבותיו וייצל מן החטא

אמרו חז"ל (ברכות ח' ע"א): "לעולם ידור אדם במקום שדר רבו", והראיה משלמה המלך, שכל עוד היה רבו עמו לא נשא את בת פרעה, ומשמת רבו, נשא. והביאור הוא, כל אדם שיתאר את סבו, שהיה אדם גדול, רואה אותו עושה עוון, היה נמנע מלעשותו, כך ידמיין האדם לעצמו את רבותיו וימנע מעשות עבירה, וכמו שקפצה דיוקנו של יעקב מול יוסף וניצל.

מצוות שפועלות בירורים לא עושים בשבת

גאון עוזנו ותפארתנו בעל הבא"ח זיע"א היה אומר, כשאדם לומד ומקיים מצוה, הוא פועל כמה וכמה תיקונים ובירורים, וכיון שבשבת לא בוררים, יש כמה דברים שלא עושים אותם בשבת, כגון: אין מברכים ברכת האילנות בשבת, למרות שאין עליו עדיין פירות ואין חשש שמא יקטוף, וזאת מפני שיש חלק בבירורים שמותר לעשותם בשבת, וחלק שלא. מרן הבן איש חי ע"ה מביא בשם בעל ספר הזכרונות (מהר"ש אבוהב הראשון) שאומר ששת ימים תלקטו וביום השבת לא תלקטוהו, מכאן שבכל ימות השבוע יכולים לעשות בירורים, אבל בשבת לא יעשו בירורים (עיין בא"ח שם).

חומרת מלאכת בורר בשבת

על הלכות בורר כותב הרב זיע"א: ונדע כי הלכות בורר בשבת רבים המה, וצריך שמירה גדולה לאדם שלא ישגה מפני שאדם רגיל בדבר הזה. וכתב מהר"ש אבוהב בספר הזכרונות על מלאכת הבורר שהיא מן הקשות בשבת, וצריך להזהר בכל דקדוקיה וחלקיה" (עיין בא"ח שיש בשלח בהקדמה).

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

כי תבוא - תשס"ב - מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

מותר כיון שזה דרכו. אבל להניחו במים כדי שיתנקה מעפרו, למרות שאינו בורר בדיים, מ"מ אסור לעשות כן בשבת שהיו כעין בורר (ועיין לשו"ע סי' שי"ט סעי' ח' והחונים עליו).

בורר במרק ירקות

סיר מרק ובתוכו יש ירקות שונים מעורבים, ורוצה לשתות מרק צלול ללא שום ירקות, כיצד יטול מהסיר? כשיש הרבה מרק בסיר ואפשר להוציא את המרק בקלות בלי לברור את הירקות – מותר ליטול במצקת ולהוציא מרק. אבל אם יש מעט מרק ובהוצאת המרק יש בררה שבורר את המרק מתוך הירקות, אסור. וכן הדין בתמצית תה עם עלים שמכין לשבת, אסור להוציא את התה כאשר יש רק מעט תמצית, שיש בזה בורר (עיין שו"ע סי' שי"ט סעי' י"ד).

בורר בדבר קטן

גם בדבר קטן יש דין בורר. לדוגמה אם יש רק גרעין קטן של לימון בסלט, והוציאו וזרקו, הוי בורר כיון שהוא בורר פסולת מתוך אוכל, ובוה לא רק עשעה מלאכה, אלא גם הסלט נאסר כי נעשה בו מלאכה.

עשה מלאכה לא יכול לתקנה

מרת הבא"ח זיע"א נסתפק מה הדין (בא"ח שם ור"פ ח"ד סי' י"ג), אם ראה אדם שנאסר עליו מאכלו (כגון במקרה הנ"ל), והחזיר את מה שברר בחזרה למאכל – האם ישוב המאכל להיתרו הראשון? למה הדבר דומה? לאדם שכיבס בגד בשבת, ונאסר עליו לעולם, לא יעזור במה שילכלכנו שוב. כמו כן אם אדם עקר שתיל מהאדמה בשבת, ומחזיר את הנטיעה בחזרה, לא רק שלא הועיל אלא גם קלקל כיון שעשה שתי מלאכות. וזוהי דרכו של היצר שפעמים אדם קם באמצע הלילה לנוחיות ובלא משים הדליק את האור, והיצר הרע אומר לו לכבות כי שבת היום, ואם שומע לו עושה לציצה"ר הרבה נח"ר כיון שיזכה להכשיל אותו בשתי מלאכות אלו (ועיין בהרש"ש על מסכת שבת על דף ע"ג ע"א).

ברר והחליט לאכול את הפסולת, לא הועיל

עוד אמר הרב, אם יש לפניו שני סוגי מאכל, כגון: גרעינים וחומוס, ורוצה לאכול רק חומוס, ומשום כך ברר את הגרעינים, נאסר עליו הכל כיון שברר את הפסולת (הגרעינים שהם לו כפסולת) מתוך האוכל (החומוס). וגם אם החליט לאכול את הגרעינים, ובוה חושב לתקן את המעוות. אומרים לו מעוות לא יוכל לתקון, כיון שבשעה שברר היה בדעתו שלא לאכול את הגרעינים, לכן נאסר, ושוב אין לזה תקנה.

מפרק רימונים או מנקה עצמות דגים לבנו

עוד דוגמה באיסור בורר, אם רוצה לפרק את הרימונים גרגיר גרגיר לכבוד אורחים שבאו אליו: אם זה לצורך מידי - מותר, אבל אם מכין לאחר שעה - אסור. כמו כן, אם רוצה אדם לנקות את העצמות מתוך הדגים לבנו לאחר זמן, יש בזה איסור בורר. אלא, יקח את הבשר ויתן ביד בנו ויאכל מיד.

ערוב תפוא"א עם מיוז או טחינה

אם רוצה לרסק תפוא"א בשבת, יעשה זאת בשינוי. שמא יאמר אדם שהרגילות לרסק בימינו אינה אלא במיקסר, אבל במזלג זה שינוי, אין הדין כן, וכיון שהיו רגילים לרסק במזלג, נשאר הדין כן. ובפרט שמרסקים כיום במזלג ביום חול, אם חומר הריסוק מועט. ריסוק תפוא"א עם ביצה בשבת – מותר בשינוי, ואם רוצה לשפוך על זה טחינה או מרק מותר. אבל אין לקחת תפוא"א לבד או עם ביצה ולערבב הכל עם טחינה או מיוזו באופן שעושה הכל כמו גוש, אסור. ומותר לחתוך תפוא"א לקוביות ולשפוך על זה מיוזו, אבל לא יערבב, כיון שזה כעין לש.

שלמה המלך נטע כל עץ

חז"ל אומרים ששלמה המלך נטע בפרדסיו כל עץ, ומה החדוש בזה? אלא אומרים חז"ל שידע שלמה המלך להוליד מאבן השתיה (שעליה מושתת כל העולם וממנו יוצאים כל האצרות של כל מדינה בעולם) לפרדסיו את השביל המסוגל לגדל פלפלין ואורז וכדומה. וכשיבא המשיח נוכל להוביל לארץ את אותם האצרות המחזיקים מדינות גדולות שהם אויבות של עם ישראל, למשל מסעודיה ניקח את הנפט, והם יבואו לבקש מאיתנו, ואז יתקיים בהם 'והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך אפים ארץ ישתחוו לך' וכו' (עיין קהלת ב' פסוק ה') 'ועשיתי לי גנות ופרדסים ונטעתי בהם עץ כל פריי', עיין רש"י שם).

סחיטת לימון בשבת

סחיטת לימון לתוך סלט, מותרת. וכן לסחוט לימון על לחם ולהטבילו במרק, מותר. דעת החזו"א: לאסור סחיטה על לחם, כיון שזו הערמה. מעיקר הדין אסור לסחוט לימון ישירות לתוך כוס התה, ואם רוצה לשים לימון בתוך התה, יסחטנו על חתיכת סוכר ויכניסנה לתוך התה.

קומקום של תמצית תה

קנקן תה שבתוכו עלים ומים, ויש בפיו מסננת שעוצרת את עלי התה מלרדת לתוך הכוס. דעת הבא"ח וה'בית מנוחה': יש בהוצאת התמצית איסור דאורייתא (עיין בא"ח ש"ש בשלח יח), ואמנם ברירת אוכל מתוך פסולת מותרת, אך לא על ידי כלי שמיועד לכך. דעת החזו"א (סי' נ"ג): מותר, כיון שבורר אוכל מתוך פסולת, דהיינו בורר את התמצית מתוך עלי התה. ולדעתו זה לא כלי שמיועד לבורר אלא לאחסן את התמצית.

בורר בשני מיני אוכלים

בשו"ע כתוב (סימן שי"ט ס"ג): "היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים, בורר אחד מאחד ומניח השני כדי לאכול מיד". כלומר, אם למשל מעורבים לפניו חומוס וגרעינים, יכול לאכול מהם מה שירצה, אבל לא יברור אחד מהם ויניחנו בצד. ומסויף הרמ"א, וז"ל: "הגה, ושני מיני דגים מיקרי שני מיני אוכלים ואסור לברור א' מחבירו אלא בידו, כדי לאכלן מיד, אע"פ שהחתיכות גדולות וכל אחת נכרת בפני עצמה. אבל כל שהוא מין א', אע"פ שבורר חתיכות גדולות מתוך קטנות, לא מיקרי ברירה". כלומר, גם בחתיכות גדולות, ובשני סוגי דגים מבושלים ומטוגנים, יש דין ברירה, וכ"ש בגדולות וקטנות. אבל מסוג אחד של דג יכול לברור גדולים מהקטנים או להיפך (עיין בכה"ח ומש"ב, ועיין בדין בורר באורך בבא"ח ש"ש פרשת בשלח).

ברירת עצמות בשבת

בדגים: ישנם עדות שלא אוכלים דגים בשבת כיון שהם חוששים לברירה בעצמות, וכיון שהאוכל דג ביום דג ניצול מדג, הם אוכלים 'געפילטעפיש' שאין בהם עצמות. ובענין אכילת דגים עם עצמות בשבת נחלקו: לדעת מרת: מותר להוציא עצם הדג ללא חשש והוי דומה לאכילת תפוזים, וזה דרך אכילתו. ולדעת הרמ"א: יש בזה ברירה, ועל כן יש מחמירים (עיין שם בכה"ח ובמש"ב).

בעוף: עוף שיש בו עצמות לא חוששים לברירה כיון שהאוכל מבחוץ והעצמות מתחתם ויכול לאכול את הבשר של העוף. כמו כן אין בעיה של מוקצה בעצמות של עוף כיון שהוא ראוי למאכל כלבים, ובפרט אם הוא עוף של חמין שהתבשל כל הלילה על האש, שאז העצמות כולם או חלקם ראויים גם למאכל אדם.

הנחת ירק במים להוציא עפרו

גזר, צנון או סלק אדום שקונה אותו עם עפר על גביו (כמו שהיה נהוג פעם), ורוצה לקלף את הצנון או את הגזר כדי להוריד ממנו את העפר, באופן זה

קול צופיך

מִן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵל הָא-לְקִי הַרְבֵּי מֵרַדְכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

כִּי תִבּוֹא - תִּשְׁס"ב - מֵאֵת מִן הַרְאִשׁוֹן לְצִיּוֹן הַרְה"ג מֵרַדְכֵי אֱלִיהוּ זְצוּק"ל

שנולד פתח את פיו ואמר אבא ואמא, והתחיל לגרוס את כל התורה כולה. הלכו לרבי מגור בעל השפת אמת זצ"ל ואמר צריכים לעשות לו תיקון שישכח את הלימוד משום עין הרע. הלך הרב צדקה וביקש לשאול את התינוק כמה שאלות. אמר לו ש"ס אתה יודע ? אמר כן. ושוי"ע! אמר כן. מנ"א וט"ז אמר כן. ומפרשים שאחריהם לא למד. שאל אותו בן איש חי אתה יודע, אמר כן וציטט את דבריו בעל פה. אמר לו איך זה, הלוא הוא היה אחרי המפרשים שכבר לא למדת? אמר לו כך למדונו, עד המנ"א והט"ז, ואת הבא"ח. מכאן רואים את גודל מעלתו של הבא"ח בשמים.

שקר החן והבל היופי

זכותו של הבן איש חי היתה משום שהיה מכבד תלמידי חכמים, והיה מאוד מאוד זהיר בכבודם של כל בני האדם באשר הם. פעם בא אליו אדם ביום גשום ורק חולצה לגופו, כי הוא לא היה מבני המקום ולא ידע אודות המזג האויר בבגד. ורצה הבא"ח לתת לו כסף שילך לקנות לו מעיל. אמר לו אותו אדם, תן לי את המעיל שלך ואחזיר לך אותו לאחר מכן, והלך לבית הכנסת והתיישב במקומו של הבא"ח. חיכה הבן איש חי עד סמוך לשקיעה, ומשלא בא לקח את מעילו הישן והלך לבית הכנסת, משכנס וראה שישב הלה במקומו, הלך וישב במקום אחר. ועל זה אמר 'שקר החן והבל היופי, אשה יראת ה' היא תתהלל', שאין לך להתגאות בחן וביופי שלך, שהכל של הקב"ה, וכן אתה מתפאר במעיל של רבנים שאינו שלך.

גילוי אליהו אצל הבא"ח

הרה"ג תי"ח חכם צדקה חוסין זצוק"ל היה אומר, שהוא מוכן לישבע שמבעל השו"ע ועד הבא"ח, היו אלף ספרים כמו של הבא"ח, ואעפ"כ רק הבא"ח זכה לתפוצה בכל קהילות ישראל. והוא היה אומר שזכה לכך משום שלא פסיק פומיה מגירסא, בדרך ובכל מקום. ומסופר על הרה"ג המקובל האלוף ח"ר יהושע שהרבני ע"ה, שהיה זריז ביותר, שאפילו סמוך לגיל מאה היה עולה במדרגות בקפיצות של ארבע ארבע. פעם בא לביתי ואני עולה מדרגה מדרגה, והוא עולה ארבעה ארבעה. אמרתי לו שמעתי עליך שהיית בבית הבא"ח, ואמרו לי שהיה אצלו אליהו הנביא. וכך סיפר חכם יהושע: 'שלמו לי כסף שאלך לראות אם זה נכון או לא. חיליתי בשער עד שנכנס משהו ונכנסתי אחריו, כך שלא שמו לב אלי. דילגתי את המדרגות ארבעה ארבעה בריצה, כדי לתפוס את אליהו הנביא. אדהכי והכי יצא אלי הבא"ח וצעק עלי "יהושע מה אתה עושה פה", אזרתי אומץ ואמרתי לו שבאתי לראות את אליהו הנביא, אמר לי לך מכאן שאין בימינו אליהו הנביא. אמרתי לו אבל שמעתי קולות, אמר לי 'אתה מדמיון, לך'. כך שמי שחושב שאין גילוי אליהו הנביא, הבא"ח זכה לזה. יש תשובה ששאלו את הרב אם יש גילוי אליהו הנביא בימינו, וכתב שאין דבר כזה. וכל זה עשה כדי לכסות על עצמו, ועדותו של הרה"ג ר"יש כמאה עדים דמי.

מי כתב את 'תורה לשמה' ?

ישנו ספר שנקרא 'תורה לשמה', ולא ידוע של מי הספר. רבי יעקב סופר שליט"א מצא שהחתום בספר על שם יחזקאל כחלי הוא בגימטריא יוסף חיים. ומוכיח מכמה מקומות שזהו ספרו של הבא"ח. הבא"ח עצמו מצטט את ה'תורה לשמה ז"ל ואמרו שלא יתכן שכתב כן על עצמו, ושמה הכוונה לזיכור ליטוב.

מלחמתה של תורה של הבא"ח

מעולם לא תקף הבא"ח שום אדם, חוץ מפעם אחת במחלוקת שחלק על רב אחד בעניין הדלקת גפרור ביו"ט אם יש בזה נולד או לא. אותו רב רצה להתיר, ואילו הבא"ח הוכיח לו שיש בזה נולד, ולא קיבל. וכתב אותו הרב נגד הרב בא"ח, וכן כתב הבא"ח נגדו, אבל לא בפירוש אלא ברמז. ובסופו של דבר נתקבלה דעתו של הבא"ח בקרב כל ישראל בעניין איסור נולד בהדלקת גפרור ביו"ט.

אני מריח בספריו ריח קדושה

בסוף כל ספריו היה רגיל לכתוב "יהי רצון שיינצל משגיאות ושנוכה לביתא גואל. והיה שולח כסף לזרוע קרקעות בארץ ישראל, כדי לקיים בהם מצוות

קוביות קרח במים

קנקן מים שמכניסים לתוכו קוביות קרח כדי לקרר המים - מותר ולית לן בה. גם לנענע המים עם הקרח מותר, אלא שאסור לערבב עם כף כדי להמיס ולרסק את הקרח. קנקן שבו ישנה רשת במכסה המונעת שלא יפלו כל הקוביות לכוס, יש בזה בורר.

מסנת שבברזי המים

יש ברזים בימינו שבהם רשתות דקות מאוד, ובפתיחת הברז נעצרים הלכלוכים שבמים. לדעת הרמב"ם יש בזה בורר. ולמעשה, לא חוששים לרמב"ם כיון שהמים ראויים לשתיה ממילא. פעם היו מביאים מים ושמים מטפחת או קצה חולצה על הכלי או על פיית הבקבוק לסנן לכלוכים, הדין הוא שחולצה אסור לשים כי אין זה ייעודה ויש חשש שיבוא לידי סחיטה, אבל מטפחת מותר (עיין לשו"ע שם בדעת הרמב"ם).

סינון תוך כדי שתיה, ומחבץ

בשו"ע כתוב (שם סט"ז): "מים שיש בהם תולעים, מותר לשתותן ע"י מפה בשבת דלא שייך בורר ומשמר אלא במתקן הענין קודם אכילה או שתיה, אבל אם בשעת שתיה מעכב את הפסולת שלא יכנס לתוך פיו, אין זה מעין מלאכה, ומותר". כלומר, שאם תוך כדי השתיה עושה את פעולת הסינון מותר. ואח"כ כתב באותו עניין (שם ס"א): "המחבץ (פי' שמוציא חמאה מן החלב), תולדת בורר הוא. לפיכך אע"פ שנותנים שומשמים ואגוזים לדבש, לא יחבצם בידו (ע"ל סי' ש"מ סעיף י"א, הגה: הרוקק ברוח בשבת והרוח מפזר הרוק, חייב משום זורה. מהרי"ל בשם אי"ז וירושלמי פרק כלל גדול). בחו"ל היו נוהגים לאכול תמרים ולכתוש אותם, וכן שאר פירות מתוקים כדי למתק את המשקים, כי פעם לא היה סוכר או שוקולד, ונהגו להחמיר שלא לעשות כן בשבת.

הוצאת עלים רקובים מהחסה

לפעמים יש בחסה חלקים מעופשים, ורוצה ליטלם ולזרוקם, הדין הוא: אם העלים העליונים מעופשים לית לן בה. אבל אם הוא רואה עלים פנימיים מעופשים, ומכניס ידו לתוך החסה פנימה להוציאם, יש בזה בורר ואסור לעשות כן בשבת, שאין זה כדרך אכילתו.

איסור בורר חמור מאוד, וקשה לזכור את כל הפרטים ופרטי הפרטים שלו. העצה היעוצה היא שילמד הלכות בורר, וע"י זה יברא מלאך על ידי לימודו שישמור עליו לבל ייכשל באיסור זה.

ברכה על פירה

הפוסק **כדעת הרמב"ם**: מברך על פירה תפ"א או על רסק תמרים, כברכתם. והפוסק **כדעת הבא"ח**: כל שלא ניכר צורת הפרי, מברכים שהכל. וכן אנו נוהגים. אבל אם יש חתיכה אחת שנכרת, מברך על השלם ופוסר הכל (ועיין לשו"ע אי"ח סי' ר"ב סעי' ז' ולחוננים עלי).

ברכה על פופקורן

וכן על תירס תפוח (פופקורן): דעת **הבא"ח**: מברכים שהכל, וכך המנהג. דעת **הרמב"ם**: מברך בפה"א, ואין המנהג כן. ואם עושה פופקורן בביתו, ונשאר לו כמה גרעינים שלמים, מברכים על השלמים בפה"א ופוסר הכל.

הנחת לחם או שקדי מרק במרק

לחם יבש ביותר שרוצה להרטיבו במרק בשבת - מותר. וכן אם רוצה להניח שקדי מרק במרק - מותר. אבל אם הם אינם טעימים כל כך, ומניחם במרק להטעימם יותר, אסור, אם היד סולדת במרק.

מעלת הבן איש חי בשמים

פעם סיפר לנו דודי הגאון הרב יהודה צדקה זיע"א, ראש ישיבת 'פורת יוסף', שהיה מיוצאי חלציו של הבא"ח, דבר הפלא ופלא אודות ילד שמרגע

קול צופיך

מרן הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

כי תבוא - תשס"ב - מאת מרן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

תרו"מ, ושיאמרו שהם שליחיו של הבא"ח. דרכו של הגאון הרידב"ז היתה לצאת כנגד ספרים רבים. וכשהראו לו את הבא"ח אמר שיקרא אותו וגם אותו יבטל, אבל לאחר שקראו אמר שהוא מריח בו ריח קדושה, ות"ח גדול ועצום הוא, ובעיקר יש בו קדושה. כך היה רגיל לומר, וביקש שכל ספר מספריו שיצא לאור שיביאו לו והוא ישלם את מחירו.

הרב בעל הבן איש חי תמיד היה מסיים בספריו מתוך לשון ענוה ושפלות, והיה חותם 'וציי"מ' ראשי תיבות 'וצור ישראל יצילנו משגיאות', ומצפה תמיד לביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן ואמן.

*רוצים לקבל קול צופיך באמייל כל שבוע !!
שלחו לנו בבקשה באמייל ל- webmaster@harav.org
www.harav.org

